

Przedmowa

Piąte wydanie podręcznika zostało przygotowane przez Autorów na prośbę Wydawcy ze względu na wyczerpanie nakładu czterech poprzednich wydań. Nowe wydanie związane jest także z koniecznością aktualizacji treści podręcznika wynikającą z permanentnie zmieniającego się stanu normatywnego unijnego i polskiego.

Autorów bardzo cieszy życzliwe przyjęcie ich dzieła przez pracowników i studentów wydziałów prawa oznaczające aprobatę dla prezentowanego w nim ujęcia problematyki tej gałęzi prawa. Dlatego też Autorzy zasadniczo nie zmieniają samej koncepcji opracowania, jak również jego układu i sekwencji omawianych materii. Koncepcja ta jest wynikiem zarówno wieloletnich doświadczeń dydaktycznych, jak i przemyśleń doktrynalnych Autorów – pracowników Uniwersytetu w Białymstoku i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uznają bowiem za trafne i nadal aktualne stwierdzenie, że dla studiujących ten przedmiot w wymiarze 60 godzin wykładowych i tyłuż godzin ćwiczeniowych, dotychczas oferowane na rynku publikacje przedstawiają tę problematykę albo zbyt ogólnie i skrótowo, albo nazbyt obszernie. Konsekwencją tego jest odrębne publikowanie poszczególnych części tej gałęzi prawa (prawo spółek, prawo umów gospodarczych, prawo papierów wartościowych) i pomijanie, w konsekwencji, zagadnień mieszczących się w części ogólnej. Dlatego Autorzy zaproponowali ujęcie polegające na połączeniu w jednym podręczniku podstawowych (wyżej wskazanych) segmentów tej dyscypliny dydaktycznej, z pominięciem jedynie prawa papierów wartościowych, które doczekało się kilku samoistnych i dydaktycznie satysfakcjonujących pozycji. Można zatem stwierdzić, że podręcznik ten zawiera takie *quantum* wiedzy i informacji, które wystarcza do właściwego przygotowania się studentów prawa do egzaminu w zakresie zawartej w nim problematyki.

Wynikiem merytorycznych dociekań zespołu jest propozycja dotycząca zarówno kwestii natury terminologicznej, jak i konstrukcyjnej. Autorzy przyjmują, że termin „prawo gospodarcze prywatne” odpowiada w większym stopniu obecnemu przedmiotowi regulacji stosunków gospodarczoprawnych niż stosowane dotąd najczęściej, ale oceniane jako mało adekwatne dla obecnego rozmiaru i znaczenia działalności gospodarczej określenie „prawo handlowe”. Jest to też wyrazem uznawanej przez Autorów za słuszną szerokiej koncep-

cji tej gałęzi prawa, obejmującej znaczącą większość sfer działalności gospodarczej, co najlepiej uwidacznia się w strukturze części III podręcznika przy prezentacji poszczególnych typów umów gospodarczych (m.in. pośrednictwa gospodarczego, inwestycyjnych, transportowych, bankowych czy ubezpieczeniowych). Równie istotne z punktu widzenia idei tego podręcznika jest wyodrębnienie i – dużo szersze niż w innych pozycjach dydaktycznych – przedstawienie części ogólnej. Nie bez znaczenia pozostaje również konkluzja, że nazwa gałęzi i tytuł podręcznika nawiązują do klasycznego, ale wciąż podstawowego i generalnego podziału na prawo prywatne i prawo publiczne. Tym samym prawo gospodarcze prywatne jawi się jako gałąź prawa wyraźnie odrębna od drugiego istotnego działu prawa odnoszącego się do działalności gospodarczej, czyli prawa gospodarczego publicznego. Normy tego ostatniego, wykorzystując metodę administracyjno-prawną, regulują stosunek państwa do gospodarki i jego w niej udział. O ile ich celem jest cywilizowanie działalności państwa wobec gospodarki i chronienie w szczególności przedsiębiorców przed zbyt daleko idącą ingerencją państwa w ich działalność (*C. Kosikowski, Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej, Warszawa 2010, s. 44 i nast.*), o tyle normy prawa gospodarczego prywatnego, wykorzystując metodę cywilnoprawną, opierają się na zasadzie wzajemnej autonomiczności i równorzędności podmiotów stosunków prawnych uczestniczących w działalności gospodarczej. Większość interesów majątkowych uczestników rynkowego obrotu gospodarczego, opartego na fundamentalnej zasadzie wolności gospodarczej, artykułowana jest przede wszystkim na poziomie przedsiębiorcy i jego przedsiębiorstwa. Prawo gospodarcze prywatne reguluje majątkowe stosunki gospodarcze, godząc interesy poszczególnych przedsiębiorców z użyciem metody, przejawiającej się przede wszystkim w swobodzie kontraktowej i ekwiwalentności świadczeń uczestników obrotu gospodarczego (*A. Stelmachowski, Zarys teorii prawa cywilnego, Warszawa 1998, s. 47 i nast.*).

Określenie prawa gospodarczego prywatnego bazuje więc na dwóch podstawowych kryteriach: podmiotowym i przedmiotowo-funkcjonalnym, które stały się podstawą do skonstruowania struktury wewnętrznej podręcznika. Dzieli się on na trzy części. Pierwsza obejmuje zagadnienia ogólne i zawiera wyjaśnienie podstawowych pojęć, zasad i konstrukcji prawnych z zakresu objętego prawem gospodarczym prywatnym.

Trzonem materii podręcznika zamieszczonym po zagadnieniach ogólnych – w części drugiej – jest problematyka organizacyjno-prawnych, najważniejszych form działania przedsiębiorców w obrocie gospodarczym, a więc spółek. Zagadnienia te zostały przedstawione w układzie odbiegającym od zwyczajnie przyjmowanego w podręcznikach z zakresu prawa spółek, co dotyczy zwłaszcza spółki akcyjnej, w której na czołowe miejsce wysuwa się kwestia charakteru prawnego akcji jako instytucji centralnej, stanowiącej o istocie tej postaci spółki.

Trzecia część dotyczy problematyki umów (kontraktów), zawieranych w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej między przedsiębiorcami lub przez przedsiębiorców z konsumentami. Omówione zostały tu najważniejsze umowy występujące w wybranych, ale najistotniejszych obszarach działalności gospodarczej według klasycznego schematu mającego zastosowanie w analizie prawnej kontraktów.

Podręcznik napisany jest, jak powiedziano wyżej, przede wszystkim z myślą o studentach wydziałów prawa, jednak może być wykorzystywany także na innych kierunkach, zwłaszcza tych najbardziej zbliżonych, takich jak: administracja, marketing, zarządzanie, ekonomia. Stanowić tam będzie źródło pogłębienia wiedzy z zakresu reguł prawnych obowiązujących w obrocie gospodarczym. Zawarta w podręczniku analiza mechanizmów działania instytucji prawnych może być przydatna także praktykom wykonującym zawody prawnicze oraz przedstawicielom innych zawodów, w których wymagana jest znajomość prawa w zakresie funkcjonowania obrotu gospodarczego.

Materia objęta zakresem podręcznika jest bardzo obszerna. Mimo to Autorzy – biorąc pod uwagę potrzeby dydaktyki i założenie, że podręcznik będzie wykorzystywany nie tylko przez studentów na kierunkach magisterskich, ale także licencjackich – dążyli do maksymalnej zwięzłości tekstu, dokładając równocześnie starań, aby fakt ten nie miał negatywnego wpływu na poziom merytorycznych rozważań podręcznika. Ocenę stopnia osiągnięcia tego celu Autorzy pozostawiają Czytelnikom.

W publikacji uwzględniono stan normatywny obowiązujący na dzień 1.3.2018 r.

Warszawa, lipiec 2018 r.

Redaktorzy